

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 376/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Erik Schmidt, s. r. o., Račianske mýto 1/D, Bratislava, IČO 36 861 294, v mene ktorej koná advokát JUDr. Erik Schmidt, LL.M., MA, proti jednoznačne neidentifikovanému „postupu príslušníkov justičnej stráže“ takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na vydanie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 8. marca 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 15 ods. 1, čl. 16, 18, 23 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 2, 3, 8 a 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 2 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol“) a práva podľa čl. 16 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) jednoznačne neidentifikovaným „postupom príslušníkov justičnej stráže“.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako advokátka žalobkyne v právnej veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 22C 5/2020 vstúpila 27. novembra 2020 približne o 8.45 h do budovy Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“). Po prejení kontrolno-bezpečnostnej zóny bola sťažovateľka stálou službou justičnej stráže krajského súdu vyzvaná na nasadenie si rúška na dýchacie cesty s poukazom na opatrenie predsedníčky krajského súdu. Túto výzvu sťažovateľka neuposlúchla. V ďalšom postupe k schodisku vedúcemu k pojednávacím miestnostiam bola sťažovateľka zastavená dvoma príslušníkmi justičnej stráže, ktorí pre jej pokračovanie do budovy krajského súdu a účasť

v pojednávacej miestnosti vyžadovali prekrytie dýchacích ciest rúskom. V opačnom prípade vyzvali sťažovateľku opustiť budovu krajského súdu a v prípade neuposlušnutia výzvy ju informovali o použití donucovacích prostriedkov. Na otázku o označenie právnej povinnosti prekrytia dýchacích ciest túto povinnosť príslušníci justičnej stráže neoznačili. Na otázku o označenie donucovacích prostriedkov, ktoré chcú proti sťažovateľke použiť, zasahujúci príslušník justičnej stráže odpovedal, že „*Vás vyvedieme*“. Zasahujúci príslušníci justičnej stráže označení ako [REDACTED] bez čísla sťažovateľke počas celej komunikácie a jej snahy zúčastniť sa na pojednávaní bránili vstupu a voľnému pohybu svojimi telami a súčasne ju takto vytlačali opačným smerom von z budovy krajského súdu. Vzhľadom na fyzickú disproporciu sťažovateľky a zasahujúcich príslušníkov justičnej stráže brániacich jej vstupu, pohybu a pobytu na mieste výkonu advokácie v pojednávacej miestnosti a súčasne pod hrozbou použitia donucovacích prostriedkov pre neuposlušnutie výzvy na opustenie budovy, pokiaľ si neprekryje dýchacie cesty, budovu krajského súdu sťažovateľka nedobrovoľne opustila.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že „*zasahujúci príslušníci zboru justičnej stráže znemožnili sťažovateľke za použitia fyzickej sily, s vydieraním a nátlakom, jej legitímne konanie (výkon činnosti advokáta), uplatnenie práv na slobodu pohybu a pobytu v budove súdu a v pojednávacej miestnosti nariadeného pojednávania, a to z dôvodu nenasadeniu si rúška na jej dýchacie cesty, ktoré doteraz nie je legitímne ustanovenou (zákonnou) povinnosťou ani legitímnou prekážkou pre pohyb v priestoroch súdu a k bráneniu výkonu advokácie v týchto priestoroch.*“. Sťažovateľka v tejto súvislosti argumentuje o. i. aj neúčinnosťou a nezáväznosťou vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva č. 11/2020 vo vzťahu k zákonu č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj vo vzťahu k zákonu č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Ústavné práva a slobody sťažovateľky 1. právo na život, zaručené v čl. 15 ods.1 Ústavy SR a článku 2 Dohovoru, 2. právo na súkromie a zákaz mučenia, zaručené v čl. 16 Ústavy SR a článku 3 Dohovoru, 3. právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, rešpektovanie súkromného a rodinného života, zaručené v čl.18 Ústavy SR a článku 8 Dohovoru, 4. sloboda pohybu a pobytu, zaručené v čl. 23 Ústavy SR a článku 2 Protokolu č. 4 Dohovoru, 5. slobody podnikania, zaručené v čl.35 ods.1 Ústavy SR a článku 16 Charty základných práv Európskej únie, a 6. zákaz diskriminácie v súčinnosti s vyššie uvedenými právami, zaručené v článku 14 Dohovoru, boli postupom príslušníkov justičnej stráže porušené.

Zboru väzenskej a justičnej stráže sa zakazuje porušovať základné práva a slobody sťažovateľky.

Sťažovateľke sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 1.000 €.

Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľke finančné zadosťučinenie a trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej pomoci vo výške určenej podľa ust. § 11 ods. 3, a § 16 ods. 3 a 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z. na účet právneho zástupcu JUDr. Erika Schmidta, advokáta.“

5. Sťažovateľka zároveň navrhla, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým by Zboru väzenskej a justičnej stráže uložil, aby sa „*dočasne zdržal vykonávania opatrenia krajského súdu v Košiciach*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je (vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti) namietané porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 15 ods. 1, čl. 16, 18, 23 a čl. 35 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 2, 3, 8 a 14 dohovoru, práva podľa čl. 2 protokolu a práva podľa čl. 16 charty jednoznačne neidentifikovaným „*postupom príslušníkov justičnej stráže*“.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. V rámci predbežného prerokovania ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nespĺnenia zákonom ustanovených náležitostí.

10. Podľa § 123 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde musí ústavná sťažnosť obsahovať označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody.

11. Vo vzťahu k uvedenej esenciálnej náležitosti ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že na jednej strane sťažovateľka v záhlaví svojej ústavnej sťažnosti (s. 1 ústavnej sťažnosti) ako porušovateľa svojich označených základných práv a slobôd identifikovala „*Zbor väzenskej a justičnej stráže*“, avšak v samotnom petite ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej označených práv a slobôd „*postupom príslušníkov justičnej stráže*“.

12. Označenie subjektu, ktorý podľa sťažovateľky porušil jej základné práva a slobody [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde], zjavne nezodpovedá navrhovanému petitu ústavnej sťažnosti, nekorešponduje s ním.

Označenie porušovateľa označených práv a slobôd sťažovateľky v záhlaví ústavnej sťažnosti, ako aj v petite ústavnej sťažnosti je taktiež zmätočné a nereflektujúce relevantnú právnu úpravu. Totiž z § 2 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov vyplýva, že samotný Zbor väzenskej a justičnej stráže nemá právnu subjektivitu, ale že ho organizačne tvorí generálne riaditeľstvo a jednotlivé ústavy na výkon väzby, ústavy na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených, ktoré zriaďuje a zrušuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti ústavný súd už len pre úplnosť dodáva, že ochranu poriadku a bezpečnosti v budove krajského súdu vykonávajú príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže spadajúci pod Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Košice.

13. Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

14. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

15. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014). Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania.

16. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky v predložennom znení, t. j. namietajúcu v petite bližšie neidentifikovaný „postup príslušníkov justičnej stráže“, nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje na sťažovateľkou formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), ktorý sa jednak nezodpovedá subjektom, ktorý sťažovateľka v záhlaví ústavnej sťažnosti označila za porušovateľa svojich práv, a je aj zmätočný, pričom v ňom zároveň nie je jednoznačne (t. j. miestom a časom) identifikovaný sťažovateľkou namietajúci postup, ktorým mali byť porušené označené práva sťažovateľky.

Sťažovateľkou predložený návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) teda nie je vymedzený presne, jednoznačne a určito, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre jeho rozhodnutie v uvedenej veci, pričom v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia.

18. V súvislosti s uvedeným nedostatkom petitu, ktorý patrí medzi zákonom predpísané náležitosti každého návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ústavný súd zdôrazňuje, že tento nedostatok nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom

ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (m. m. napr. II. ÚS 309/2010, IV. ÚS 134/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 234/2010, I. ÚS 594/2012 a iné).

Inak povedané, ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyše a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľom chybne formulovaného petitu ústavnej sťažnosti.

V situácii, keď je petit ústavnej sťažnosti sťažovateľom z hľadiska práva nesprávne formulovaný, musí ústavný súd – s ohľadom na viazanosť ústavného súdu petitom – ústavnú sťažnosť odmietnuť.

19. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa aj petitu ako esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľku, ktorá je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, nevyžýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti.

20. Ústavný súd napokon uvádza, že jeho pozornosti neušla ani skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľky v texte ústavnej sťažnosti opakovane poukazuje na znenie už neplatného a neúčinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Ústavný súd v tejto súvislosti do pozornosti právneho zástupcu sťažovateľky dáva, že od 1. marca 2019 sa konanie pred ústavným súdom spravuje novou právnou úpravou – zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí (bod 1 výroku tohto uznesenia).

22. Pokiaľ ide o sťažovateľkin návrh na vydanie dočasného opatrenia, ústavný súd konštatuje, že z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z predchádzajúcich bodov časti III odôvodnenia tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade nie sú splnené predpoklady stanovené v § 130 zákona o ústavnom súde na vydanie dočasného opatrenia, a preto ústavný súd návrhu na vydanie dočasného opatrenia nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

23. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu